

MEMORY KONTROL: OBETE A HRDINOVIA (1939 – 1945)

18.-20. novembra 2010

Stanica Žilina-Záriečie

Stanica Žilina-Záriečie

Memory Kontrol je intelektuálna dielňa a festival reflektujúci vybrané udalosti nedávnej (česko) slovenskej histórie. Spája historikov-teoretikov a umelecké akcie, oficiálnu a osobnú históriu. Na predchádzajúcich ročníkoch sme sa venovali udalostiam rokov 1968 a 1989. Tretí ročník festivalu sa bude zaoberať témou Slovenského štátu a „obeťami a hrdinami“ obdobia druhej svetovej vojny.

Štvrtok, 18. 11. 2010, 17.00 , vernisáž výstav

JAROSLAV ŽIAK & ŠYMON KLIMAN: HRDINOVIA

Dva fotografi, dva odlišné prístupy, jedna téma – hrdinovia. Pre fotografov Jaroslava Žiaka a Šymona Klimana sú nimi účastníci Slovenského národného povstania – partizáni aj členovia Prvej česko-slovenskej armády.

Svätopluk Mikyta

Site specific intervencia výtvarníka, ktorý už dlhé roky prekresľuje rozličné série zabudnutých obrázkov rôznych masových podujatí z obdobia dvoch totalít. Výsledky klasickej (pre)kresby rozvíja do podoby rozličných, aj priestorových inštalácií.

V tieni tretej ríše

Vizuál propagandy. Premietanie oficiálnych fotografií z archívu Slovenskej tlačovej kancelárie z obdobia Slovenského štátu na fasádu Stanice. Autorka výberu Bohunka Koklesová.

Polom

Living Underground 6. Záznam.

„Čo keby sme pridali ďalšiu pamätnú tabuľu na toto miesto, dramaticky poznačené dejinami?“ Vznikol biano pamätník, kamenná doska s kladivom a dlátom.

Living underground / Projekt dizajnérov, architektov a iných kultúrnych nadšencov. Je to kreatívne laboratórium so zameraním na verejný priestor, obmedzeným rozpočtom a pracovnou silou tvorenou z účastníkov samých.

Štvrtok, 18. 11. 2010, 18.00

DISKUSIA S HISTORIKMI: OBETE A HRDINOVIA (1939 - 1945)

Na témy z obdobia Slovenského štátu prídu do Žiliny diskutovať hostia: František Cséfalvay (Vojenský historický ústav), Ivan Kamenec (Historický ústav SAV), Martin Lacko (Ústav pamäti národa) a Peter Štanský (Štátny archív v Žiline). Moderuje Fedor Blaščák.

Diskusia sa bude zaoberať najmä témami Slovenského národného povstania a deportácií židovského obyvateľstva, so špecifickým dôrazom na lokálny kontext a pamäť mesta Žiliny. Téma deportácii má pre žilinský kontext mimoriadny význam - Stanica Žilina-Záriečie slúžila v tom čase ako posledná stanica transportov smerujúcich do koncentračných táborov v Poľsku.

Súčasťou diskusie budú aj dokumentárne filmové ukážky a dobové zábery zo Žiliny.

Vstup voľný

Piatok, 19.11. 2010, 19.00

DIVADLO ARÉNA / RASTISLAV BALLEK: TISO (monodráma)

Dr. Jozef Tiso bol nesporne najtragickejšou postavou slovenských dejín. Kresťan a katolícky kňaz, ktorý zasvätil svoj život viere, ideálu, službe národu a neskôr slovenskej štátnosti. V mene svojho ideálu sa spojil s fašistami, nechal okradnúť 72 000 slovenských židov, zbaviť ich občianskych a ľudských práv a deportovať za hranice. Väčšina z nich bola zavraždená v koncentračných táborech. Pred národným súdom, ktorý ho odsúdil na trest smrti, odmietol zodpovednosť, necítil vinu a neprejavil ľútosť.

Vynikajúca inscenácia s Mariánom Labudom v hlavnej úlohe získala v roku 2005 ocenenie Dosky v kategórii najlepšia inscenácia, mužský herecký výkon, scénická hudba a objav sezóny. Režisér Rastislav Ballek sa systematicky vo svojej tvorbe venuje objavovaniu a reflexii zaujímavých, kontroverzných, či neoprávnene zabudnutých osobností slovenských dejín a literatúry (S. Vajanský, M. Dohnány, G. Vámoš, J. Hollý, Tiso) a otvára tak často háklivé témy našej histórie.

scenár a réžia: Rastislav Ballek

účinkujú: Marián Labuda, Martin Hronský, študenti Konzervatória v Bratislave a spevácky zbor Technik pod vedením Juraja Jartima

Vstupné: 18,- Eur /10, Eur, v predpredaji 15,- Eur / 8,- Eur

Rezervácie lístkov: rezervacie@stanica.sk, 041- 56 23 564

Sobota, 20. 11. 2010, 18.00

MEMORY KONTROL/ PROJEKCIE FILMOV

18.00 - **Financoval som Slovenské národné povstanie** (Alois Ditrich, Slovensko, 2004, 90 min)

Dokumentárna biografická zaujímavá postava slovenských dejín, guvernéra národnej banky Slovenska v období vojnového Slovenského štátu, prof. JUDr. Imricha Karvaša. V dokumente sa strieda rozprávanie samotného Karvaša, čerpajúce z historických dokumentov, s výpoveďami historikov, pamätníkov, rodinných príslušníkov. SNP, jedna z najvýznamnejších udalostí moderných dejín, je úzko spätá s politikou centrálnej banky. Po americkom bombardovaní Bratislavy nariadil jej guvernér previezť tri miliardy korún z hlavného mesta do trezorov vo filiálke v Banskej Bystrici. Nebola to náhoda - guvernér úzko spolupracoval s ilegálnou Slovenskou národnou radou a zabezpečoval povstanie po hospodárskej stránke.

20.00 - **Miluj bližneho svojho** (Dušan Hudec, Slovensko, Izrael, 2004, 84 min)

Pred vojnou žilo v Topoľčanoch 3200 Židov, po vojne 550, dnes tam už nežije ani jediný. Tí, ktorí sa vrátili z koncentračných táborov, sa stali obeťou pogromu v septembri 1945, čiže dávno po oslobodení. Boli to Slováci, nie Nemci, ktorí sa rozhodli dokončiť arizáciu Topoľčan.

Vstupné na jednotlivé filmy: 1,- Euro

Program pre školy:

Vzdelávacie podujatia pre študentov žilinských stredných škôl sú dôležitým prvkom programu festivalu MEMORY KONTROL od jeho vzniku v roku 2008. Rovnako aj tento ročník prináša **interaktívne prednášky s diskusiou** na tému deportácii židovského obyvateľstva z územia Slovenského štátu v rokoch 1941-1945.

Odborným garantom tohto vzdelávacieho podujatia je Dokumentačné stredisko holokaustu v spolupráci s lektormi z Nadácie Milana Šimečku. Historik Peter Šimko z Považského múzea doplní miestny kontext na príklade osobného príbehu židovského dievčaťa Hetty Klein, ktorú pred deportáciami zachránila žilinská rodina.

Termín: 18. a 19. november 2010

Kontakt: Martina Filinová, martina@stanica.sk, 0907497481

Tematické podujatie Memory Kontrol: Obete a hrdinovia (1939 – 1945) sa uskutoční vďaka finančnej podpore Nadácie Intenda a v spolupráci s Považským múzeom v Žiline a Nadáciou Milana Šimečku.